

Στο κωμικό (μὲ τὸ ἴδιον ὄρατο εἰπωτικό) καὶ μὲ τὸ ἴδιον κωμικὸν εἰπωτικό ἢ χειρτερο φωτογραφία τῆς ταινίας) ἢ μοιραία γυναίκα τραγουδοῦσε τὸ «Ἄλδικο, ἄλδικο». Τὸ τραγοῦδι αὐτὸ ἔφερε ἀγρία στοὺς «Ἀθηναίους» γιὰ τὸ ἔβαλε ὁ ρεζίσορ; Μήπως γιὰ τὴν ἔχει χαρακτήρα κάπως ἀνατολίτικο; ἔχει βέβαια, γιὰ τὸ κωμικὸν τραγοῦδι δὲν ἀρνεῖται καὶ ὅλο τὸ ἔργο δὲν ἔχει μουσικὴ καθόλου ἀνατολίτικη. Πιὸ πολὺ ἴσως τὸ ἔβαλε αὐτὸ γιὰ νὰ δείξει τὴν πὸ χαμηλὴ καταγωγή καὶ ὁπιστοσύνη τῆς γυναίκας αὐτῆς, ἀφοῦ τὰ ἄλλα πρόσωπα ὅλα τραγοῦδον εὐρωπαϊκὰ καὶ ὁ τυρλὸς εἰδωλικομενός. Πάντως μποροῦσε νὰ μπαί ἕνα καλύτερο τραγοῦδι. Χάναί ἡ ταινία. Ἡ μόνη δικαιολογία θὰ ἦταν αὐτὴ ποὺ εἶπα. Ἄλλως μὲν τὸ λάθος. Γιὰ τὸ ἑλληνικὸ ἔλατρο τραγοῦδι ἔχει παραλθόν στὴν Πόλη καὶ δὲν μποροῦσε νὰ μὴ τὸ ἔβρει ὁ Μουζοῦν. Καὶ ἂν δὲν τὸ εἶχε ἀκούσει ποτὲ του, πάλι κακὸ γούστο θὰ φανέρωνε τὸ «Ἄλδικο, ἄλδικο» ποὺ δὲν ἔτυχε τοῦλάχιστον οὗτε δημοτικότητα νὰ ἔχει ἀνάμεσα στοὺς Ἕλληνας. Μήπως εἶναι γνωστὸ στὴν Πόλη; Γιὰ τὸι μορφωμένοι Τούρκοι θὰ θυμῶνται βέβαια τοὺς θριάμβους τῆς Καλυδὰ καὶ τῆς Νίκας στὴν ὁπάρττα ἔκει. Καὶ πέρα ἀκόμη ὅλο τὸ χαϊμόνα τραγοῦδοσαν στὸ Βαζάντιο οἱ πὸ καλὰς φωνὰς καὶ οἱ καλύτεροι τραγοῦδοῦστές τῆς ἑλληνικῆς Ὀπάρττας. Ἡ Λαουτάρη, ἡ Ριταούρη, ὁ Παρβίτης, ὁ Φιλιππίδης. Παιχθῆκαμε ὅλας σχεδὸν οἱ Ὀπάρττας τοῦ Σακκαλιβίρη. Πῶς δὲν ἔβραν ἀπὸ καὶ ἕνα τραγοῦδι;

Γενικά τὸ ἔργο ἔχει πατοχημένες φωτογραφίες (τὸ ἀγκάλιασμα τοῦ τυρλὸ μὲ τὴν κόρη σὲ μιὰ σκία, τὸ πανδοχεῖο, τὰ τοπιὰ) σκηναὶ πολὺ καλὰ ἐκτελεσμένες (ὁ τοικωμὸς μὲ τὸ λοποδοτῆ, ὁ τρῦμος τοῦ ταξιδιώτη μπροστὰ στὸν ματωμένο τυρλὸ κ. ἄ).

Λυπόμαστε ποὺ δὲν μᾶς εἶναι δυνατὸ νὰ θυμηθῶμε τὰ ὄνοματὰ τῶν ἠθοποιῶν. Τὰ Τούρκικα ὄνοματὰ εἶναι κάπως ξένα στὸ αὐτὸ μαζ, ἡ ταινία τὰ ἔχει γιὰ μιὰ στιγμὴ, ἐξαιρετικὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα δὲν κυκλοφοροῦσε. Εἴμαστε ὅμως ὑποχρεωμένοι νὰ σημειώσουμε πὸς ἐξαιρετικὰ μελετημένοι, προσεγμένοι καὶ μετρημένοι ἦταν ὅλοι καὶ μάλιστα ὁ τυρλὸς, ὁ ἀδελφός του, ὁ πανδοχεύς, ἡ κόρη του, ὁ λοποδοτῆς (ἴδιος στὴ δεύτερη ἐμφάνισή του μὲ τὸ αὐτοκίνητο). Λιγότερο καλὴ—ἢ μᾶλλον κακὴ—ἦταν ἡ Ἀλεξανδρινὴ ἑλληνίδα καὶ οἱ ῥόλοι τῆς Μπαντιὰ καὶ τοῦ Γαβριηλίδου μόνον ἐμφανισοῦν.

Ἡ φωνολογία πολὺ καλὴ καὶ ὁ συγχρονισμὸς πατοχημένος.

Τὸ σενάριο ἀπύθανο καὶ οἰκτρὸ. Ἐπιβράσεις ἀσχολο ρομαντισμοῦ καὶ φετιχῆς εὐαισθησίας. Τοῦτο ὅμως προέχεται βέβαια ἀπὸ τὴν ἀπύθεια νὰ μὴ θυμῶσι ἡ ταινία καθόλου καλιὰ Τούρκικα.

Ὅμως, ἀφοῦ τόσα σπουδαία ἔχουμε νὰ παρατηρήσουμε σὲ ὅλη τὴν ταινία, ἄς ἐξακαστεῖ κ' αὐτὸ.... Σὲ τέτοιες περιστάσεις κυτᾶνε μόνον τὰ καλὰ....

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΙΔΕΡΗΣ

ΣΤΟ ΝΤΑΡΟΥΛΜΠΕΝΤΑΪ «ΓΙΑΛΟΒΑ ΤΟΥΡΚΙΟΥ-ΣΟΥ» (ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΓΙΑΛΟΒΑΣ)

Φαίνεται ν' ἄρχεψε μ' ἀσχημὸ φαγγάρι τὴ σαζὼν τοῦ φέτο, τὸ «ΝταρουλμπενταΪ». Τὰ περισσότερα ἔργα π' ἀνέθεσε, κατέθεσαν τὴ βραδυὰ τῆς προμίας ἢ τὸ περισσότερον τῆς δευτέρας μέρας. Κι' ἦταν ὅλα τὰ κομμάτια καλὰ, μὰ ποὺς ἔβρει. Ἴσως ν' εἶπαι γι' αὐτὸ, πᾶλε ὁ θάνατος ποὺ ὡς τώρα συνήθισα νὰ προσάβρι: στὸ κοινὸ εὐχάριστος κομμάτι τῶν βουλεβάρτων καὶ τῆς πρώτης φορὰ ποὺ θέλησε νὰ τοῦ οερβίρει κατὶ πὸ βάρη, τὸ κακοστομῆχικος. Ἄλλοιῶς δὲν ἐξηγεῖται γιὰ τὸ ἀτύχων ἔργα σὰν τὸ «Κουοκ» τοῦ «Romains», «Μαγ» τοῦ Geutilton καὶ ἔαίρω ἴδιον πὸς ἄλλα. Κι' ἀκόμη γιὰ τὸ regisseur καὶ γὰρὸς καλλιτέχνης Ertugrul Muhsin, ἀποράσεις ν' ἀφαιρῶσαι στὸ εἶδος, τὰ βράδια τῆς δευτέρας, σ' ἔργα βαρετὰ καὶ οερβὰ καὶ εἰς ἄλλες μέρας, οἱ κομμάτια ἐλαφρότερα. Νὰ παῖσι δηλαδὴ, μιὰ φορὰ τὴν ἑβδομάδα γιὰ τὸ κέρη τῶν ἠθοποιῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων ποὺ καταλαδαίνουσι καὶ εἰς φορὰς γιὰ νὰ εὐχαριστοῦν τὸ κοινὸ ποὺ πληρώνει καὶ ἔνοστο νὰ γελῶσι καὶ νὰ μὴ μπαί στὸν κόπο νὰ οκαστεῖ ὅ, τι βλέπει. Ἄς εἶναι. Ἴσως κι' αὐτὰ ὅλα νάμιν ἀποτέλεσμα τῆς... κρίσης, ὅπως θέλουσι νὰ πιστεύουσι μερικοὶ χριστικοὶ μαζ.

Στὴν ἀρχὴ τῆς φετινῆς περιόδου, τὸ «ΝταρουλμπενταΪ» μᾶς ὁπασοχόταν νὰ ἐγκωμισοί μιὰ σειρά ἀπὸ μουσικὰς κομωδίας. Ἐνὰ εἶδος ὁπάρττας μ' ἄλλα λόγια. Ἡ ἀρχὴ εἶνε τὴν περκαμένη ἑβδομάδα, μὲ τὸ «Γιάλοβα Τούρκουσου», μιὰ ξένη comedie, γυρισμένη στὴν τουρκικὴ γλῶσσα καὶ τὴν τουρκικὴν νοοτροπία, ἀπὸ τὸν ἐκλεκτὸ καλλιτέχνη I. Γκαλιπ.

Με τὴν εὐχάριστη αὐτὴ ἀρχή, κάρηναν ντεμπούτο καὶ θεοὶ καινούργια στοιχεῖα ποὺ κλείνουν ἑφάτος τὸ συμπληθρικό μας θεατρικὸ συγκρότημα. Ὁ Vedat Ömer, μὲ τὰ πολὺ σίκα, εὐχάριστα σὲ μᾶτι καὶ τεχνικὰ κοστούμια καὶ ντακὸρ του. Κι' ὁ νεοφάστος ἀπὸ τῆ Βιέννη συνθέτης τῶν τραγουδιῶν τοῦ πρώτου τουρκικοῦ ἡχητικοῦ φιλμ «Στοὺς θρόνους τῆς Σταμπούλα» Hasan Ferih, μὲ τὴ γλυκεῖα ἀνατολιτικὴ μουσικὴ του.

Τὸ ἔργο μᾶς συνθηγομένη κωμῶδια. Οἱ παντοεισὲς παραγγιγῆσεις, ὁ αἰώνιος γαλακόμενος ἀρραβονιαστικός, ὁ εὐτοχυμένος εραστής... Ἔργο ποὺ ἡ ἐπιτυχία του ἐξαρτεῖται ἀπὸ τὸν ἦθοπο. Κι' αὐτὸς στάθηκε πέρα ὡς πέρα ἀξίος σὲ τὴ «Γιὰλοδα Τουρκιουσὸ». Ὁ Χ. Καριά, ὁ Βαχζέτ, ὁ Καζίμ, ἡ Μπαντιά, ἡ Νεϊρά-Νεϊρ, ἡ Χαλινεὶ σήκωσαν ἐπιτυχίματα στὴς γαρῆς τους ράχες τὸ βάρος τοῦ ἔργου. Κι' ὁ νεαρὸς Μουαμμέρ στὴ θέση τοῦ Vasli Riza, ποὺ κωλυόταν, στάθηκε ἀρκετὰ καλὸς ὅσο κι' ἂν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ἀναλαμβάνει τέτοιες δύσκολες ὑποχρεώσεις. Θὰ προτιμοῦσαμε φυσικὰ τὸν συμπληθρικό μας Vasli Riza. Ὁ Μουαμμέρ δὲν ἦταν προετοιμασμένος γιὰ τὸ ρόλο του, ἴσως καὶ νὰ μὴ ῥῆμα καιρὸ νὰ τὸν μελετήσει. Ἄστούσο ὅμως εἰσέφερε ὅλη του τὴ δύναμη γιὰ νὰ κρατηθεῖ καὶ πόρπερα. Καὶ δὲν μπορούμε ν' ἀρνῆθοῦμε πὺς ἦσαν σκληρὰ ποὺ τὸ πέτυχε ἀλήθεια.

Μὰ περῶ σὲ κοριώτερο σημεῖο: Σ' αὐτὸ ποὺ ἀποτελεῖ τὸ ποὺ τρανὸ σημεῖο τῆς παράτασης. Ἡ πρωταγωνίστρια τοῦ «Νταρουλιπανταί», ἡ ἀγαπημένη τοῦ κοινῶ Μπαντιά, ἔχει φηριότατη καὶ γλυκομίωτη φωνή. Ὅμως ἡ φωνὴ τῆς εἶναι φωνὴ σκληροῦ, εἶναι πολὺ ἀδύνατη γιὰ τὴ σκηνή. Ἡ φωνὴ τῆς ποῖται πολὺτιμη γιὰ τὴ μουσικὴ σκληροῦ, εἶναι καλὴ ἀδύνατη γιὰ τὴ σκηνή. Κι' ὁ Καζίμ ἔχει καλὴ φωνή, μᾶλλον ἀνατολιτικὴ. Συνησιμένη σὲ ἀνατολιτικὰ τραγῳδία. Ἦταν ἀληθινὰ πολὺ εὐτυχισμένο εὔρημα νὰ τοῦ δοθεῖν παρσιὰ τραγῳδία, πράγμα ποὺ τὸν ἔκασε νὰ μαζέψει τὰ χειροκροτήματα καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸ τοῦ κόσμου. Μὰ οἱ φωνές τῶν ἄλλων ἦθοποῦν, ἀλλοίμονο, δὲν ἦταν καθόλου, μὰ καθόλου καλές. Δὲ μπορούμε βέβαια νὰ ποῦμε πὺς ἡ τελευταίγη τῆς σύνθεσης, τῆς ἐκτέλεσης ἀπὸ τὴν ὀρχήστρα τοῦ Λάμου, τῶν κοστουμιῶν καὶ τῶν ντακὸρ καὶ τὸ πατυχημένο ἀνάκασμα τοῦ ἔργου, δὲν ἐξουδετερῶναι τὴν ἑλλειψιν αὐτή. Κάθω ἄλλο. Εἴρισται ἀπανταχὴ βέβαιον πὺς τὸ «Γιὰλοδα Τουρκιουσὸ», θ' ἀράσει πολὺ καὶ θὰ κρατηθεῖ τὸ πρόγραμμα τοῦ «Darülbedayi», γι' ἀρκετὰ καιρὸ. Ὅμως ἂν ἑλλείπειν κι' οἱ ἀτέλειαι αὐτῆς, στὴ φωνὴ μερικῶν ἦθοποῦν, τὸ ἔργο θὰ λογαριάζονταν ἀριστοῦρημα. Κι' ἔχει ἀδικα.

Πόλη,

ΑΒΡ. Ν. ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ

Η ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΤΟΥ ΩΔΕΙΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Δὲν ἡμπορὸ παρὰ νὰ θεωρήσω ἐκτάκτως ἐπιανετικόν ὅτι τὸ Ὑδαῖον Πατριαῶς, προτιμᾷ διὰ τὴν δραματικὴν του ἔργα ἀξιόλογα, ἀφήνοντας κατὰ μέρος τὰ χιλιοπαχίμια καὶ γνωστὰ ἑλληνικὰ ἔργα. Ὁ παιδαγωγικὸς σκοπὸς, τὸν ὅποιον ἄνοιει ὅσον καλὰ ὁ κ. Ρώτας, πραγματοποιεῖται μόνον μὲ τοιαῦτα ἔργα.

Ἔτσι τὰ «Παντρολογήματα» τοῦ Γογῶλ, μὲ τὰ ὅποια ἔκασαν ἡ Σχολὴ τὴν δευτέραν ἐρατεινὴν τῆς ἐμφανίσιν ἐπαίχθησαν μέσα εἰς μίαν ἀκέραιον εὐθμίαν καὶ μὲ μίαν συνεχῆ ἐκπληξιν τοῦ κοινῶ, τὸ ὅποιον εὔρισκα ὅτι τὸ ἔργον αὐτὸ τοῦ ἦτο ἐντέλως καταληπτόν ἂν καὶ ἦτο συγχρόνως καὶ τόσο θαυμάσιον. Διότι ἀληθῶς εἶναι μεγάλο ἔργον τὰ «Παντρολογήματα». Ἡ παικίλια τῶν τύπων ἡ ἐξοχος ἐκείνη γεροντοκόρη, οἱ δύο προζεννίται εἶναι τύποι ἀνθρώπων ποιητικώτατοι καὶ θεατρικώτατοι ἐκφρασμένοι.

Βεβαίως τὸ ἔργον θὰ ἦτο ἄθλος δυσδαστάτος καὶ διὰ ἦθοποιούς πεπατημένους. Δι' αὐτὸ καὶ ἦτο φανερὰ ἡ προσπάθεια τῶν παιδιῶν τῆς Σχολῆς νὰ τὸ ἀφομοιώσουν. Ἀλλὰ εἰς τὰ περισσώτερα σημεῖα χάρις εἰς τὴν προσπάθειάν των αὐτὴν καὶ εἰς τὴν ἐπιμονὴν τοῦ κ. Ρώτα, ἐπέτυχον νὰ προσφέρουν εἰς τοὺς θεατὰς μίαν καλλιτεχνικὴν ἀπόλαυσιν ἐξαιρετικὴν.

Θὰ ἐνομιζόμεν μάλιστα ὅτι ἐπιβάλλεται, ἂν εἶναι δυνατόν, μίαν παράστασις Κυριακὴν ἀπόγευμα εἰς τὸ θέατρον ἢ εἰς τὴν μεγάλην καινούργιαν αἴθουσαν τοῦ Ὑδαῖου. Θὰ ἔσπερα νὰ τὸ ἴδωθον περισσώτερον ἀνθρώπων· εὐεργεσία θὰ ἦτο διὰ τοὺς Πειραιεῖς.

Τὰ ἀνδύματα ὁμοσπονδία καλὰ (καλαῖοθ σὺλλ) καὶ ἀξιόλογον τὸ παίξιμον τῶν Δεσποινίδων Κίρης Κατσούλη, Τούλας Παπαδάκη, Ἐλ. Κοντοῦ καὶ τῆς μικρᾶς Κ. Μαλικιώτη, ὡς ἐπίσης καὶ τῶν κυριῶν Ν. Ματθίου, Θ. Καρνίδη, Βίλ. Νείων, Κ. Καλλιῶν, Δημητροπούλου καὶ Τάσου Χαλκιά.

Σ. ΛΥΚΟΥΡΗΣ